

Albánsko je pre Európu vzorom. Zaiste nie vo všetkom, ale určite svojou obnovou narušených duchovných koreňov, budovaním demokratickej spoločnosti a náboženskou znášanosťou. Nejde iba o toleranciu, ale o ozajstné bratské vzťahy rozličných náboženských skupín, čo je oveľa viac, povedal počas návratu z Tirany pápež František. Vo svojom zhodnotení cesty s odstupom troch dní dodal, že cesta obnovy kresťanských koreňov si vyžaduje prehlbovanie všetkých jej aspektov. To, aká je k tomu potrebná vytrvalosť a dôvera v Boha, dosvedčujú misionári pôsobiaci v Albánsku, medzi ktorými nechýbajú ani Slováci.

Jozef Bartkovjak SJ

Štvrtá apoštolská cesta pápeža Františka: Tirana 21. septembra 2014

Pápež František uskutočnil v nedeľu 21. septembra jednodňovú návštevu Albánska. Krátko po augustovej ceste do Kórey zavítal teda do malej balkánskej krajiny s približne tromi miliónmi obyvateľov. „Jednodňová cesta, štvrtá zahraničná cesta pápeža Františka a prvá európska krajina mimo Talianska“ – tieto tri charakteristiky uviedol pri jej predstavení hovorca **P. Federico Lombardi** spolu s dvoma dôvodmi: „Prvým motívom je uctievanie si mučeníctva pre vieru,

prežívaného v tejto krajine počas tvrdého prenasledovania zo strany ateistického komunistického režimu,“ druhý akcent cesty je sústredený na rozmer spolužitia rôznych náboženstiev v Albánsku, ktoré je krajinou s prevahou moslimov. Sám pápež František naznačil cieľ cesty pri jej oznámení 15. júna v príhovore na Anjel Pána slovami. „...túžim upevniť vo viere **Cirkev v Albánsku** a dosvedčiť moje povzbudenie a lásku voči krajine, ktorá dlho trpela v dôsledku ideológií minulosti.“ A počas letu zo Soulu do Ríma na brífingu s novinármi Svätý Otec povedal, že návštevou Albánska chce predovšetkým **povzbudiť všetky národy** k nasledovaniu príkladu vlády, ktorá umožňuje národnú jednotu medzi moslimami, pravoslávnyimi a katolíckymi. **Program dňa**, počas ktorého sa pápež premiestňoval **v otvorenom džípe**, nasleduje v chronologickom slede udalostí.

„Krajina orlov“ privítala Svätého Otca

Pápež František v nedeľu 21. septembra ráno o 7.30 odletel z rímskeho letiska Fiumicino. Lietadlo pristálo na letisku v Tirane krátko pred 9. hodinou. Pred nastúpenou čestnou gardou pápeža privítali predstavitelia Cirkvi, medzi nimi arcibiskup Skadarú-Pultu a predseda Konferencie biskupov Albánska Mons. Angelo Massafra OFM,

arcibiskup Tirany Mons. Rrok Mirdita, apoštolský nuncius v Albánsku Mons. Ramiro Moliner Inglès, ako aj štátni predstavitelia krajiny na čele s premiérom Edim Ramom. Z letiska sa sprievod presunul do prezidentského paláca na privítací ceremoniál. **VIAC**

„Albánsko je vzorom spolunažívania náboženstiev“ – z príhovoru pápeža v prezidentskom paláci v Tirane

„Pán prezident, pán ministerský predseda, ctení členovia diplomatického zboru, Excelencie, dámy a pán. Som veľmi šťastný, že tu môžem byť s vami, v šľachetnej albánskej krajine, zemi hrdinov, ktorí obetovali život za nezávislosť krajiny, a zemi mučeníkov, ktorí dosvedčili svoju vieru v ťažkých časoch prenasledovania. Ďakujem vám za pozvanie navštíviť vašu vlasť, nazývanú „zem orlov“, a ďakujem za vaše slávnostné prijatie. Prešlo už takmer štvrté storočie, odkedy Albánsko znovu nastúpilo náročnú, ale fascinujúcu cestu slobody. Táto umožnila albánskej spoločnosti naštartovať proces materiálnej i duchovnej rekonštrukcie, rozhybať množstvo energie a iniciatív, umožnila otvoriť sa spolupráci a vzájomnej výmene so susednými krajinami Balkánu a Stredomoria, s krajinami Európy a celého sveta. Znovuzískaná sloboda vám umožnila hľadiť do budúcnosti s dôverou a nádejou...“ **VIAC**

Slávenie svätej omše na Námestí Matky Terezy v Tirane

Svätý Otec sa z prezidentského paláca odobral v otvorenom papamobile k Námestiu Matky Terezy. Pozdravoval tisícky ľudí, nielen katolíkov, ktorí lemovali ulice, vyzdobené portrétmi albánskych mučeníkov, a srdečne vítali hosťa. Pri príchode do sakristie primátor mesta Lulzim Xhelal Basha odovzdal pápežovi symbolické kľúče od mesta. Krátko po

11. hodine slávnostný liturgický sprievod pristupoval k vyvýšenému pódiumu s oltárom, postavenému pred priechodným bývalého kráľovského paláca. Na bielom pozadí sa vynímal jednoduchý drevený kríž. Po odznení vstupného spevu pápež František začal slávenie Eucharistie v latinskom a albánskom jazyku. Koncelebrovali arcibiskup Tirany Mons. Rrok Mirdita a predseda

Konferencie biskupov Albánska Mons. Angelo Massafra OFM, viacerí biskupi a kňazi, za účasti vyše 250-tisíc ľudí, ktorí zaplnili námestie. Prítomní boli aj zástupcovia iných náboženstiev. Pápežským ceremonárom pri slávení bol Slovák d. p. Ján Dubina. **VIAC**

Homília pápeža Františka: Boh vás niesol na orlích krídlach

„Evanjelium, ktoré sme si vypočuli nám hovorí, že okrem dvanástich apoštolov Ježiš povoláva ďalších sedemdesiatich dvoch učeníkov a posielal ich do dedín a miest ohlasovať Nebeské kráľovstvo (porov. Lk 10,1-9.17-20). On prišiel na svet priniesť Božiu lásku a chce ju šíriť prostredníctvom

spoločenstva a bratstva. Preto rýchlo formuje spoločenstvo učeníkov, misionárske spoločenstvo, a pripravuje ho na misiu, na to, aby „išlo“. Metóda misie je jednoduchá: učenici idú do domov a ich ohlasovanie sa začína pozdravom veľkého významu: «Pokoj tomuto domu!» (Lk 10, 5). Nie je to však len pozdrav, je to aj dar pokoja. Prichádzajúc dnes medzi vás, drahí albánski bratia a sestry, na tomto námestí venovanom pokornej a veľkej dcére tejto zeme, Matke Tereze z Kalkaty, vám chcem tento pozdrav zopakovať: pokoj vašim domom, pokoj vašim srdciam, pokoj vášmu národu! Pokoj! V misii sedemdesiatich dvoch učeníkov sa odráža misionárska skúsenosť kresťanského spoločenstva všetkých čias: zmŕtvychvstalý a živý Pán posielal nielen dvanástich, ale celú Cirkev, posielal každého pokrsteného ohlasovať evanjelium všetkým ľuďom. V priebehu storočí ohlasovanie pokoja prinášané Ježišovými poslami nie vždy bolo prijaté, dvere sa neraz zatvorili. Aj dvere vašej krajiny boli v nedávnej minulosti zavreté, boli uzamknuté reťazou zákazov a predpisov systému, ktorý popieral Boha a znemožňoval náboženskú slobodu.”

VIAC

Slová pápeža albánskej mládeži pred Anjel Pána: „Nie“ modlárstvu peňazí, „áno“ veľkodušnosti

„Drahí bratia a sestry, pred ukončením tejto slávnosti by som chcel pozdraviť všetkých vás, ktorí pochádzate z Albánska a susedných krajín. Ďakujem vám za vašu prítomnosť a za svedectvo vašej viery. Osobitným spôsobom sa obraciam na vás, mladí! Hovorí sa, že Albánsko je najmladšou krajinou Európy. Preto sa obraciam na vás! Pozývam vás postaviť svoj život na Ježišovi Kristovi, na Bohu. Kto stavia na Bohu, stavia na skale, pretože on je vždy verný, aj keď nám chýba vernosť (porov. 2 Tim 2,13). Ježiš nás pozná lepšie ako ktokoľvek iný. Keď robíme chyby, neodsúdi nás, ale hovorí: «Chod' a odteraz už nehreš!» (Jn 8,11). Milí mladí priatelia, ste novou generáciou, novou generáciou Albánska, budúcnosťou vlasti. Kiežby ste v sile evanjelia a podľa príkladu vašich predkov, vašich mučeníkov vedeli povedať ‚nie‘ modlárstvu peňazí, ‚nie‘ falošnej individualistickej slobode, ‚nie‘ závislostiam a násiliu a namiesto toho hovorili ‚áno‘ kultúre stretnutia a solidarity, ‚áno‘ krásne neoddeliteľnej od dobra a pravdy, ‚áno‘ životu strávenému s veľkým duchom, ale vernosťou v malých veciach.“

VIAC

Medzináboženské stretnutie s predstaviteľmi iných náboženstiev

Popoludňajší program návštevy pápeža Františka v albánskom hlavnom meste Tirana pozostával z troch bodov: Medzináboženské stretnutie, večery s kňazmi a rehoľníkmi a návšteva charitatívneho centra Betánia. Za najdôležitejšie z nich možno považovať stretnutie s hlavnými predstaviteľmi iných náboženstiev a kresťanských denominácií, najvýraznejšie prítomných na území Albánska: sunitských moslimov, ktorí v dnešnom obyvateľstve Albánska 3,25 milióna predstavujú 56,4%, súfistických moslimov „bektašov“ so zastúpením 2,1 %, katolíkov, ktorých je asi

16%, pravoslávnych 6,8 % a evanjelikov. Stretnutie sa uskutočnilo na pôde Katolíckej univerzity „Našej Panej dobrej rady“.

VIAC

Svätý Otec v Albánsku o plodnej spolupráci medzi náboženstvami

„Drahí priatelia, mám naozaj radosť z tohto stretnutia, ktoré združuje zástupcov hlavných vierovyznaní prítomných v Albánsku. S hlbokou úctou zdravím každého z vás a komunity, ktoré zastupujete. A úprimne ďakujem Mons. Massafrovi za jeho slová na predstavenie a uvedenie. Je dôležité, že ste tu spolu. Je to znamenie dialógu, ktorý žijete každý deň a snažíte sa budovať medzi vami vzťahy bratstva a spolupráce, pre dobro celej spoločnosti. Albánsko bolo smutným svedkom toho, aké násilie a drámy môže spôsobiť nútené vylúčenie Boha z osobného a komunitného života. Keď sa v mene ideológie chce vylúčiť Boh zo spoločnosti, skončí sa to uctievaním modiel a čoskoro človek stráca sám seba, jeho dôstojnosť je pošliapovaná, jeho práva porušované. Vy dobre viete, k akej brutalite môže viesť popieranie slobody svedomia a náboženskej slobody, a ako tieto zranenia vedú k radikálne zbedačenému ľudstvu, pretože pozbavujú nádeje a vzťahu k ideálom. Zmeny, ku ktorým došlo začiatkom 90. rokov minulého storočia, mali pozitívny vplyv aj na vytvorenie podmienok pre skutočnú náboženskú slobodu.“

VIAC

Stretnutie albánskych kňazov a rehoľníkov s pápežom

Po stretnutí s predstaviteľmi náboženstiev sa Svätý Otec asi o 17.00 presunul do novej Katedrály sv Pavla v centre Tirany, posvätenej v roku 2002. Najväčší kostol v meste, s kapacitou 700 osôb, je charakteristický veľkou vitrážou zobrazujúcou stretnutie Jána Pavla II. s Matkou Terezou. Tu sa pápež František spoločne s kňazmi a zasvätenými pomodlil večery. Celkovo bolo prítomných sedem albánskych biskupov, 150 kňazov, 400 rehoľníkov a rehoľníč, ako aj seminaristi a členovia laických hnutí. Zaplnená katedrála prijala pápeža s vrúcnyim jasotom a potleskom. Najprv za všetkých prítomných Svätého Otca pozdravil arcibiskup Tirany Mons. Rrok Mirdita. Svätý Otec katedrále venoval kalich. Ešte pred samotnou modlitbou zazneli príbehy dvoch svedkov prenasledovania: 84-ročného kňaza Ernesta Simoniho Troshaniho a 85-ročnej rehoľnej sestry Márie Kaletaovej.

VIAC

Svätý Otec zasväteným osobám: Beda nám, ak hľadáme útechu mimo Pána!

„Pripravil som si pre vás **niekoľko slov**, ale odovzdám ich arcibiskupovi, aby vám ich potom dal k dispozícii. Preklad je už pripravený, takže sa k nemu budete môcť dostať. Ale teraz mi napadlo povedať vám niečo iné. V čítaní sme počuli: «Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista, Otec milosrdenstva a Boh všetkej útechy! On nás potešuje v každom našom súžení, aby sme mohli aj my potešovať tých, čo sú v akomkoľvek súžení, tou útechou, ktorou Boh potešuje nás.» (2 Kor 1,3-4). Je to text, nad ktorým nás Cirkev pri večerách pobáda rozjímať. Počas posledných dvoch mesiacov som sa pripravoval na túto návštevu čítaním dejín prenasledovania v Albánsku. A bolo to pre mňa prekvapením. Nevedel som, že váš ľud tak veľmi trpel! A potom dnes, na ceste

z letiska až po námestie, som videl všetky tie fotografie mučeníkov. Vidieť, že tento národ ešte pamätá na svojich mučeníkov, na tých, čo tak veľmi trpeli! Ste ľuďom mučeníkov. A dnes, na začiatku tohto slávenia, som sa dotkol dvoch z nich.” **VIAC**

Návšteva charitatívneho centra Betánia

Posledným bodom programu návštevy pápeža Františka v Albánsku bolo stretnutie s deťmi a pracovníkmi charitatívneho centra Betánia a iných podobných zariadení. V Kostole sv. Antona Paduánskeho, patriacom k centru, si Svätý Otec vypočul pozdrav riaditeľky miestnej pobočky Betánie Moniky Bologneovej, ktorá prečítala odkaz 68-ročnej zakladateľky združenia Betánia Antonietty Vitaleovej z Talianska. Predstavila mu v ňom činnosť centier, ktoré doteraz podali pomocnú ruku viac než sto deťom žijúcim v podmienkach extrémnej chudoby. Nasledovalo svedectvo mladého Mirjana Pavla, ktorý vyrástol v tomto zariadení a teraz sám pracuje v talianskej sieti centier Betánia. Mirjan hovoril o tom, ako sa po rozvode rodičov jeho matka kvôli veľkej biede nebola schopná oňho postarať. A tak sa ocitol v centre Betánia, pričom túto skutočnosť považuje za „zázrak“, ktorý zmenil jeho život. V centre sa mu dostalo lásky, pozornosti, spoznal Ježiša a bol pokrstený menom Pavol. **VIAC**

Pápež v charitatívnom centre: Dobro zaváži nekonečne viac než peniaze

„Drahí priatelia z Centra Betánia, zo srdca vám ďakujem za vašu radostné prijatie! Predovšetkým vám ďakujem za pohostinnosť, ktorej sa tu denne dostáva mnohým deťom a mládeži potrebujúcim opateru, nehu, pokojné prostredie a priateľské osoby, ktoré sú aj ozajstnými vychovávateľmi, životným príkladom a oporou. Na miestach ako je toto sme všetci povzbudení vo viere, všetkým nám to pomáha veriť, lebo vidíme, ako sa viera stáva konkrétnou bratskou láskou. Vidíme, ako prináša svetlo a nádej do ťažkých situácií. Vidíme, ako opäť zahorí v srdci osôb, ktorých sa dotkol Ježišov Duch. On hovorieval: «Kto prijme jedno z takýchto detí v mojom mene, mňa prijíma» (Mk 9,37). Táto viera, ktorá je činná v bratskej láske, prenáša hory ľahostajnosti, neviery a apatie a otvára srdcia a ruky pre konanie dobra a pre jeho šírenie. Prostredníctvom pokorných a jednoduchých gest služby maličkým sa šíri Dobrá zvesť, že Ježiš vstal z mŕtvych a že žije uprostred nás.” **VIAC**

Svätý Otec František na palube lietadla: Albánsko vyniká kvalitou bratstva

Svätý Otec počas spiatočného letu z Tirany do Ríma na palube lietadla odpovedal na niekoľko otázok novinárov. Medzi inými zaznela aj otázka týkajúca sa charakteristik krajiny a jeho ľudu.

„Albánci trpeli, avšak sú tolerantní. Našli ste aj nejaké ďalšie pozitívum Albáncov, ktoré ste mohli zakúsiť?“
„Trochu upravím to, čo hovoríte. No utrpenie, ktorým ste vy Albánci prešli, som mal možnosť vidieť z väčšej blízkosti. Čo sa týka tolerance, zamením to slovo za iné. Nie že Albánci je tolerantný, ale že je bratom. Má schopnosť bratstva, a to je viac.

Vidieť to pri spolužití a v spolupráci medzi prívržencami islamu, pravoslávnyimi a katolíkmi. Navzájom spolupracujú, a to ako bratia. Ďalšia vec, ktorá sa ma dotkla hneď na začiatku, je mladosť krajiny. Keď som to spomenul, povedali mi, že je to najmladšia krajina Európy.” VIAC

Svätý Otec priniesol z Albánska kvety na oltár Panny Márie

Svätý Otec sa po návrate z Albánska v pondelok 22. septembra napoludnie v Bazilike S. Maria Maggiore poďakoval za úspešný priebeh tejto svojej 4. apoštolskej cesty. Na oltár Panny Márie *Salus Populi Romani* položil za spevu *Salve Regina* kyticu kvetov, ktorú mu podarovali deti v Centre Betánia v Tirane.

Podľa slov P. Lombardiho návšteva prebehla bez akýchkoľvek bezpečnostných problémov, v rodinnej atmosfére stretnutia. Svätý Otec bol počas bohatého programu dňa v dobrej nálade a kondícii. Do pamätnej Zlatej knihy v prezidentskom paláci napísal: „Vznesenému albánskemu národu s mojou úctou a obdivom k jeho svedectvu a jeho bratstvom pri napredovaní krajiny.“ Prezident, ktorý je podľa vierovyznania moslim, bol stretnutím veľmi pohnutý a dôrazne vyjadroval dôležitosť návštevy, ako aj túžbu, aby bola požehnaním pre celú krajinu a všetkých jej obyvateľov. VIAC

Pápež počas audiencie zrekapituloval odkaz zanechaný Albánsku

Pri generálnej audiencii v stredu 24. septembra sa Svätý Otec vo svojom príhovore venoval zhodnoteniu apoštolskej návštevy Albánska, ktorú absolvoval v predchádzajúcu nedeľu 21. septembra. Povzbudil medzinárodné spoločenstvo k **boju s ebolou**.

„Drahí bratia a sestry, dobrý deň! Dnes by som chcel hovoriť o apoštolskej ceste, ktorú som vykonal minulú nedeľu v Albánsku. Robím to predovšetkým ako poďakovanie Bohu, ktorý mi doprial uskutočniť túto návštevu, aby som prejavil tomuto ľudu aj fyzicky a hmatateľným spôsobom svoju blízkosť a blízkosť celej Cirkvi. Rád by som zároveň zopakoval svoje bratské uznanie albánskemu episkopátu, kňazom, rehoľníkom a rehoľníckam, ktorí pracujú s toľkým nasadením. Moja vďačná spomienka smeruje aj k občianskym predstaviteľom, ktorí ma veľmi zdvorilo prijali, ako aj k tým, ktorí spolupracovali na zrealizovaní návštevy. Táto návšteva sa zrodila zo želania zavítať do krajiny, ktorá po dlhom útlaku ateistického a neľudského režimu zažíva skúsenosť pokojného spolunažívania medzi svojimi rôznorodými náboženskými zložkami. Zdalo sa mi dôležité povzbudiť ju na tejto ceste, aby po nej napredovala s vytrvalosťou a aby prehlbovala všetky jej aspekty v prospech spoločného dobra.” VIAC

Evanjelizátori sú povolaní zachytávať znamenia doby

Svätý Otec v piatok 19. septembra adresoval slová povzbudení takmer dvom tisíciam účastníkov trojdňového medzinárodného kongresu, organizovaného Pápežskou radou na podporu novej evanjelizácie, s témou „Pastorálny projekt *Evangelii gaudium*“.

Na tomto stretnutí v Aule Pavla VI. vo Vatikáne sa zúčastnili biskupi a pastorační pracovníci, ktorých úlohou je rozoznávať, ako má Cirkev odpovedať na výzvu k novej

evanjelizácii. So svedectvom o načúvaní chudobným sa podelil zakladateľ spoločenstva Archa Jean Vanier. V piatok bol hlavným hosťom samotný autor exhortácie *Evangelii gaudium* pápež František. Po svojom príchode okolo 16.30 a privítaní zo strany predsedu Pápežskej rady na podporu novej evanjelizácie Mons. Rina Fisichellu v príhovore zdôraznil úlohu tých, ktorí sú zodpovední za pastoračiu. Je ňou neustále rozlišovanie znamení čias, a to aj uprostred náročných a zložitých situácií. Svätý Otec ďalej zdôraznil potrebu nedať sa vyľakať množstvom úloh, ani nepodľahnúť pokušeniu uzatvorenia sa do sebestačnosti a klerikalizmu, či prehnanému aktivizmu. VIAC

Posolstvo pápeža k Svetovému dňu migrantov a utečencov

„Cirkev bez hraníc: matka všetkých“ – to je téma, ktorú zvolil pápež František pre ďalší, ročník Svetového dňa migrantov a utečencov, ktorý sa na úrovni Cirkvi bude sláviť 18. januára 2015. V utorok bol zverejnený text posolstva Svätého Otca na tento deň.

Hneď v prvých riadkoch Svätý Otec poukazuje na Ježiša ako na «evanjelizátora par excellence a zosobnené evanjelium» (porov. EG, 209). „Jeho starostlivosť najmä o najzraniteľnejších a marginalizovaných, pozýva všetkých, aby sa postarali o tých najkrehkejších a rozpoznali jeho trpiacu tvár najmä v obetiach nových foriem chudoby a otroctva.“ Citujúc testament z 25. kapitoly Matúšovho evanjelia, ktorý uvádza skutky milosrdenstva, pápež píše ďalej o poslaní Cirkvi, čím odôvodňuje tému posolstva: „Poslaním Cirkvi, pútničky na tejto zemi a matky všetkých, je teda milovať Ježiša Krista, uctievať ho a milovať, a to najmä v tých najchudobnejších a najopustenejších.“ VIAC

P. Dubovský SJ medzi novými členmi Medzinárodnej teologickej komisie

Svätý Otec vymenoval nových členov Medzinárodnej teologickej komisie a obnovil mandát bývalých členov z predchádzajúceho obdobia. V ďalšom päťročnom období (2014–2019) bude jedným z tridsiatich členov komisie aj slovenský jezuita P. Peter Dubovský SJ, dekan Fakulty biblických vied na Pápežskom biblickom inštitúte v Ríme.

Významnou črtou nového zloženia Medzinárodnej teologickej komisie je zvýšenie prítomnosti žien teologičiek, a to z dvoch na päť. Sú medzi nimi dve reholné sestry a tri laičky, pôvodu: Spojené štáty americké, Kanada, Rusko, Austrália a Rakúsko. Komisia pomáha Svätej stolici, najmä Kongregácii pre náuku viery pri skúmaní dogmatických záležitostí väčšej dôležitosti.

Pápež zriadil komisiu pre zrýchlenie kánonického manželského procesu

Svätý Otec rozhodol o zriadení osobitnej študijnej komisie pre skúmanie reformy kánonického manželského procesu. Podľa komuniké Tlačového strediska z 20. septembra bude na jej čele Mons. Pio Vito Pinto, dekan Tribunálu Rímskej rotty. Medzi desiatimi členmi komisie je aj **páter Konštanc Miroslav Adam OP**, rektor Pápežskej univerzity sv. Tomáša Akvinského (Angelicum). Práca komisie sa začne v dohľadnej dobe a zameria sa na prípravu návrhu reformy kánonického manželského procesu v snahe o zjednodušenie a urýchlenie jeho postupu pri zachovaní princípu nerozlučiteľnosti manželstva.

Z homílií ranných svätých omší v Dome sv. Marty

Odvaha priznať si, že sme hriešnici, nás otvára Ježišovmu pohladeniu a jeho odpusteniu. To je odkaz Svätého Otca z rannej svätej omše **18. septembra**. Cesta kresťana sa završuje vzkriesením, uviedol pápež František pri rannej svätej omši v piatok **19. septembra**. Komentujúc slová svätého Pavla z jeho Prvého listu Korinťanom (15,12-20) poukázal na to, že kresťania, ako sa zdá, majú problém uveriť v premenu vlastného tela po smrti. Ako povedal v utorok **23. septembra**, kresťanský život je jednoduchý: počúvať Božie slovo a uskutočňovať ho, uvažovať nad tým, čo nám hovorí.

Rozhovor o misii slovenských minoritov v Albánsku

V predvečer cesty Svätého Otca do Albánska približuje – v rozhovore pre Vatikánsky rozhlas – túto krajinu páter ThLic. **Lucián Bogucki** OFM Conv., niekdajší provinciálny predstavený minoritov na Slovensku, momentálne pápežský spovedník v Bazilike sv. Petra. Hovorí o začiatkoch i súčasnosti tunajšej misie minoritov, ale aj o špecifikách, vyplývajúcich napr. z mentality obyvateľstva, z prítomnosti viacerých náboženstiev, ktoré dokážu spolunažívať, dokonca i sláviť spoločne sviatky. Jeho rozprávanie je tiež výpoveďou o veľkodušnej pomoci ďalších rehoľníkov a rehoľných sestier, a tiež o dare Slovákov pre túto balkánsku krajinu, ktorá prešla ešte trpkou skúsenosťou s komunistickým režimom ako Slovensko.

Rozhovor so sr. Antóniou Krškovou SMVS o Albánsku

Medzi účastníkmi svätej omše, ktorú slávil pápež František na Námestí Matky Terezy v Tirane počas návštevy Albánska v nedeľu 21. septembra, bola aj Slovenka sr. **Antónia Kršková** z Kongregácie Milosrdných sestier sv. Vincenta z Paoly. O svoje dojmy z tohto nedeľného dopoludnia, ako aj o skúsenosti z päťročného pôsobenia sestier satmárok na severe Albánska, sa s nami podelila na mikrofón VR.

Listy z Vatikánu vydáva Slovenská redakcia VR; vychádzajú spravidla v stredu

Frekvencie slovenského vysielania VR

Rádio LUMEN: denná 15-minútovka o 20.15, v rannej repríze o 5.15

RTVS: týždenná 10-minútovka na Rádiu Regina v nedeľu o 5.00, v repríze o 18.15

Naživo FM 93,3 MHz v Ríme a okolí denne o 19.45, v rannej repríze o 9.20

Počúvanie cez internet: sk.radiovaticana.va, www.tkkbs.sk, www.lumen.sk

Spravodajský servis: Newsletter - odoberanie sa prihlasuje cez webovú stránku

Kontakt: slovak@vatiradio.va,

Radio Vaticana, Programma Slovacco, Piazza Pia 3, 00120 Città del Vaticano

Spravodajstvo VR na Facebooku na profilovej stránke

Vatikánsky rozhlas – slovenská redakcia

Bankový účet: UniCredit Bank, Slovenská rodina Vatikánskeho rozhlasu, 6627995002/1111

Spracovala sr. Jaroslava Kochjarová CJ